

UDVALGET FOR
**socialøkonomiske
virksomheder**

Appendiks 2

KORTLÆGNING AF SOCIALØKONOMISKE VIRKSOMHEDER I DANMARK

September 2013

Indholdsfortegnelse

Introduktion	3
Identifikation af socialøkonomiske virksomheder	3
Forskellige typer af socialøkonomiske virksomheder	4
Erhvervsstatistik på de socialøkonomiske virksomheder	6
De socialøkonomiske virksomheders geografiske fordeling	6
De socialøkonomiske virksomheders alder	7
Beskæftigede i de socialøkonomiske virksomheder	9
Historik for eksisterende socialøkonomiske virksomheder	11
Branchefordeling	12

1. Introduktion

Udvalget for socialøkonomiske virksomheder har gennemført en kortlægning af socialøkonomiske virksomheder i foråret 2013. Kortlægningen udgør den første omfangsrige oversigt over socialøkonomiske virksomheder i Danmark og har fungeret som et centralt udgangspunkt for udvalgets arbejde, herunder udarbejdelsen af anbefalinger for den socialøkonomiske sektor.

Kortlægningen består af to delelementer: 1) Identifikation samt en grundig gennemgang og vurdering af eksisterende socialøkonomiske virksomheder i henhold til udvalgets definition af socialøkonomisk virksomhed samt 2) Analyse og karakteristik af identificerede socialøkonomiske virksomheder baseret på erhvervsregisterdata fra Danmarks Statistik.

Identifikation af socialøkonomiske virksomheder

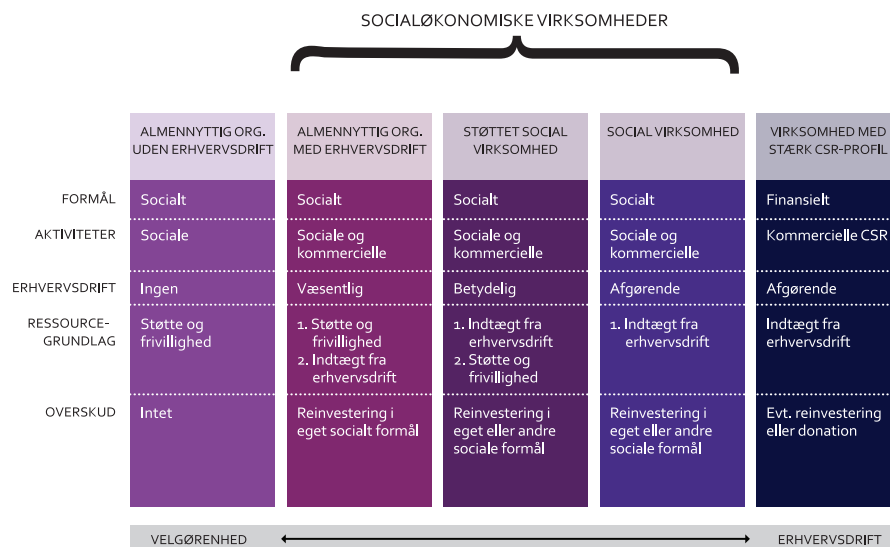
Der er igennem kortlægningen identificeret 292 socialøkonomiske virksomheder i Danmark per 1. juni 2013. Der er tale om et øjebliksbillede, og det er derfor ikke nødvendigvis en udtømmende liste over eksisterende socialøkonomiske virksomheder.

Identifikationen af socialøkonomiske virksomheder baserer sig på grundigt researcharbejde i form af bl.a. gennemgang af tilgængelige lister over socialøkonomiske virksomheder i Danmark, korrespondance med interessenter samt internetsøgninger. Vurderingen af de identificerede socialøkonomiske virksomheder baserer sig på en gennemgang af offentlig tilgængelig information. Identificerede virksomheder er blevet betegnet som socialøkonomiske, såfremt det er blevet vurderet, at de falder inden for kriterierne i udvalgets definition af socialøkonomiske virksomheder (se anbefalingsrapportens kapitel om socialøkonomiske virksomheder).

2. Forskellige typer af socialøkonomiske virksomheder

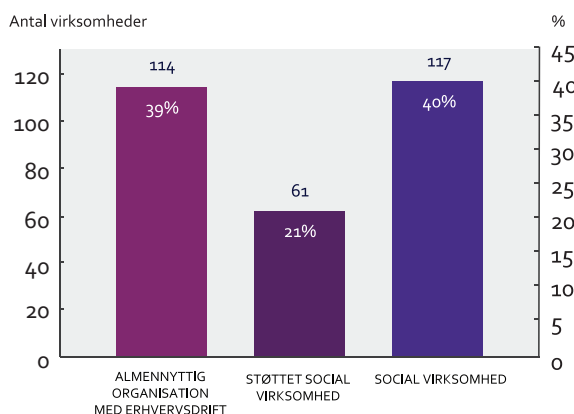
Da der er en stor forskellighed i socialøkonomiske virksomheder i Danmark, har udvalget i deres arbejde skelnet mellem tre overordnede typer af socialøkonomiske virksomheder: "Almennyttig organisation med erhvervsdrift", "Støttet social virksomhed" og "Social virksomhed" i figur 1 (anbefalingsrapportens kapitel om socialøkonomiske virksomheder for yderligere information).

Figur 1: Typer af socialøkonomiske virksomheder

I figur 2 nedenfor er de identificerede 292 socialøkonomiske virksomheder inddelt efter disse tre typer. Inddelingen er baseret på en konkret vurdering af den enkelte virksomheds karakteristika. Det bør desuden nævnes, at der er tale om et øjebliksbillede i den forstand, at socialøkonomiske virksomheder kan bevæge sig imellem de forskellige typer, eksempelvis som følge af en ændring i virksomhedens finansieringsgrundlag.

Figur 2: Socialøkonomiske virksomheder inddelt efter modellen for type af socialøkonomiske virksomheder (n = 292)

Figuren viser, at 114 af de 292 socialøkonomiske virksomheder, svarende til 39 pct., kan betegnes som "Almennyttig organisation med erhvervsdrift". 61 virksomheder, svarende til 21 pct., kan betegnes som "Støttet social virksomhed", mens 117 virksomheder, svarende til 40 pct., kan betegnes som "Social virksomhed".

3. Erhvervsstatistik på de socialøkonomiske virksomheder

De socialøkonomiske virksomheders geografiske fordeling

Figur 3 nedenfor viser den geografiske fordeling af socialøkonomiske virksomheder i Danmark. I figuren er virksomhedernes geografiske fordeling gengivet på både *virksomhedsplacering* og på placering af *arbejdssteder*.

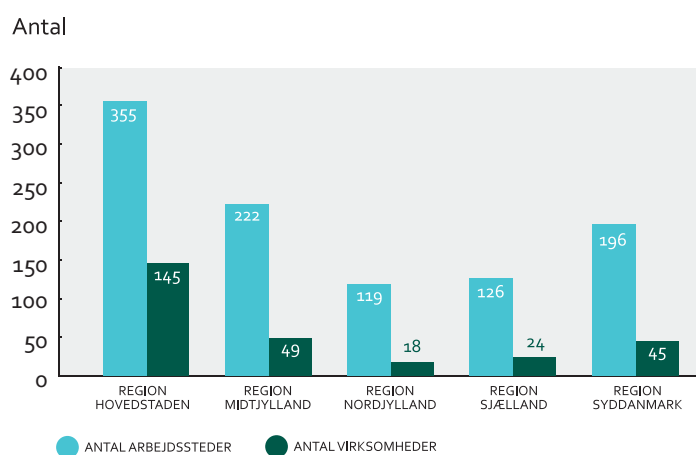
Grunden til at begge dele er relevante er, at en virksomhed kan have flere arbejdssteder i forskellige dele af landet, hvorimod hovedsædet kun ligger et sted, eksempelvis i Region Hovedstaden. Hvis dette er tilfældet, vil virksomheden være registreret som beliggende i Region Hovedstaden, mens de enkelte *arbejdssteder* vil være registreret efter deres respektive beliggenhed. Ved at kigge på *arbejdssteder* gives et mere præcist billede af, hvor virksomhedernes aktiviteter foregår.

Datagrundlag

Erhvervsstatistikken baserer sig på erhvervsregisteroplysninger fra Danmarks Statistik på baggrund af virksomhedernes CVR-nummer. Den senest tilgængelige statistiske data er fra 1. halvår 2012. Data indbefatter derfor ikke socialøkonomiske virksomheder etableret efter dette tidspunkt. Figurer, der baserer sig på statistisk data, vil derfor blot inkludere 281 af de 292 identificerede socialøkonomiske virksomheder, altså virksomheder der er etableret inden udgangen af 1. halvår, 2012.

Det er relevant at kunne sammenligne socialøkonomiske virksomheder og alle virksomheder i Danmark, og derfor er der indhentet statistisk data på samtlige virksomheder i samme periode.

Figur 3: Antal af socialøkonomiske virksomheder og arbejdssteder fordelt på region (n = 281/1.018)

Note: 281 refererer til antallet af virksomheder, mens 1018 refererer til antallet af arbejdssteder.

De socialøkonomiske virksomheders placering fordeler sig geografisk over hele landet, dog med en overvægt i Region Hovedstaden. Det er især de socialøkonomiske virksomheders *arbejdssteder*, som er geografisk bredt fordelt. Dette kan skyldes,

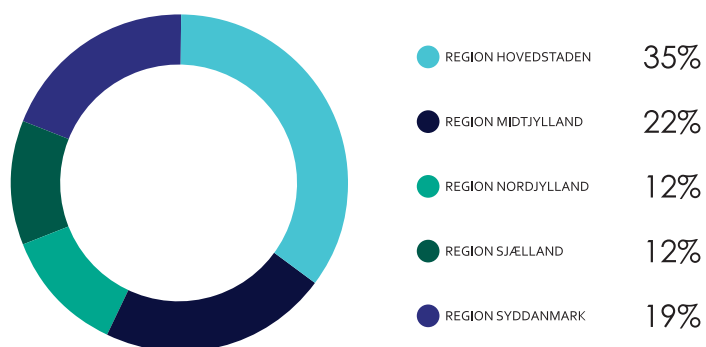
at mange virksomheder med aktiviteter over hele landet vælger at have hovedsæde i hovedstadsområdet, og derfor også har deres CVR-nummer registreret her.

Figur 4 viser den geografiske fordeling af socialøkonomiske virksomheders *arbejdssteder* fordelt på region. Lidt mere end en tredjedel af arbejdsstederne er placeret i Region Hovedstaden. Region Syddanmark og Region Midtjylland er hjemsted for henholdsvis 19 og 22 pct. af arbejdsstederne, mens Region Sjælland og Region Nordjylland hver er hjemsted for 12 pct.

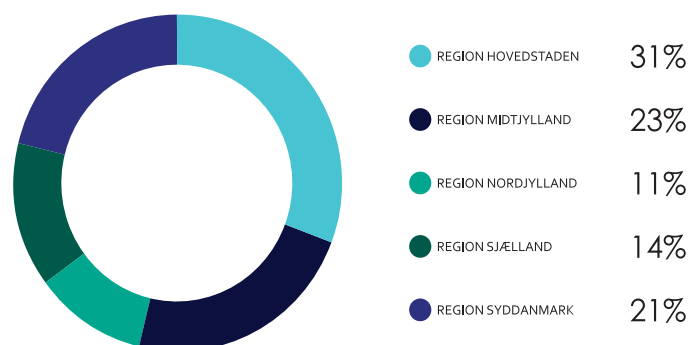
Til højre i figur 4 ses den tilsvarende geografiske fordeling af arbejdssteder for samtlige virksomheder i Danmark. Det fremgår, at den geografiske fordeling af socialøkonomiske virksomheder i vid udstrækning svarer til den overordnede geografiske fordeling af danske virksomheder.

Figur 4: Andel arbejdssteder fordelt på region. Socialøkonomiske virksomheder (n = 1.018) og alle virksomheder i Danmark (n = 365.863)

Socialøkonomiske virksomheder

Alle virksomheder i Danmark

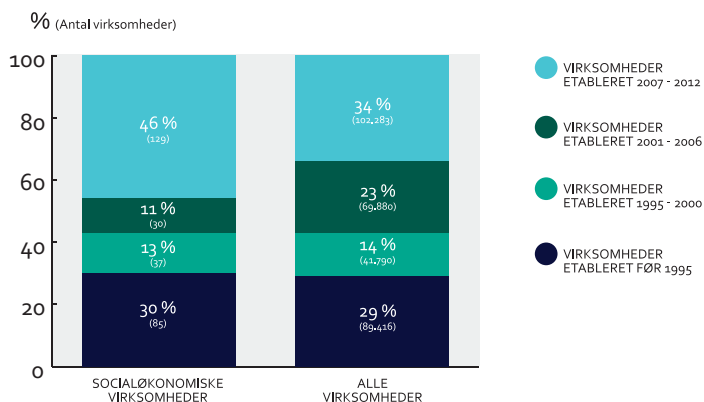
De socialøkonomiske virksomheders alder

Figur 5 viser de identificerede socialøkonomiske virksomheder fordelt efter etableringsår. 46 pct. eller 129 virksomheder, det vil sige knap halvdelen af de i dag eksisterende socialøkonomiske virksomheder, er etableret mellem 2007 og 2012. Til højre i figuren fremgår det, at den tilsvarende andel for samtlige virksomheder i Danmark er 34 pct. Af de 129 socialøkonomiske virksomheder etableret mellem 2007 og 2012 er 36 etableret i første halvår af 2012.

30 virksomheder, svarende til 13 pct. af de identificerede socialøkonomiske virksomheder, er etableret mellem 2001 og 2006. Den tilsvarende andel for alle virksomheder er 23 pct. 11 pct. eller 37 socialøkonomiske virksomheder er etableret mellem 1995 og 2000, mens 85 socialøkonomiske virksomheder, eller 30 pct. af de identificerede virksomheder, er etableret før 1995. Dette svarer i høj grad til den tilsvarende andel for samtlige danske virksomheder.

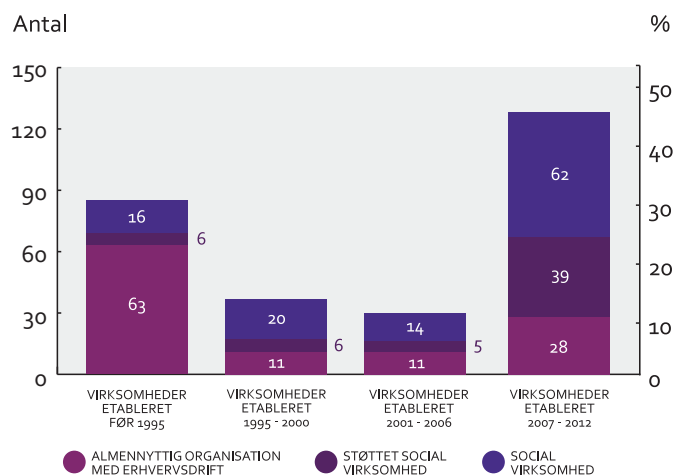
Den høje andel af nystartede socialøkonomiske virksomheder kan være en indikation af, at sektoren er i vækst. Da der ikke eksisterer data for antallet af socialøkonomiske virksomheder tilbage i tiden, er dette dog ikke muligt at sige med sikkerhed. Det kan fx ikke udelukkes, at den høje andel af nystartede virksomheder delvist kan skyldes en lavere gennemsnitlig levetid blandt socialøkonomiske virksomheder.

Figur 5: Andel af socialøkonomiske virksomheder (n = 281) og alle virksomheder (n = 303.369) fordelt på etableringsår

Figur 6 viser fordelingen af de identificerede socialøkonomiske virksomheder på etableringsår samt type af socialøkonomisk virksomhed. Af figuren fremgår det, at hvor socialøkonomiske virksomheder oprettet før 1995 hovedsageligt er "Almennyttig organisation med erhvervsdrift", udgør "Social virksomhed" og "Støttet social virksomhed" størstedelen af de virksomheder, der er etableret mellem 2007 og 2012.

Figur 6: Antal socialøkonomiske virksomheder fordelt på etableringsår og type af socialøkonomiske virksomhed (n = 281)

Beskæftigede i de socialøkonomiske virksomheder

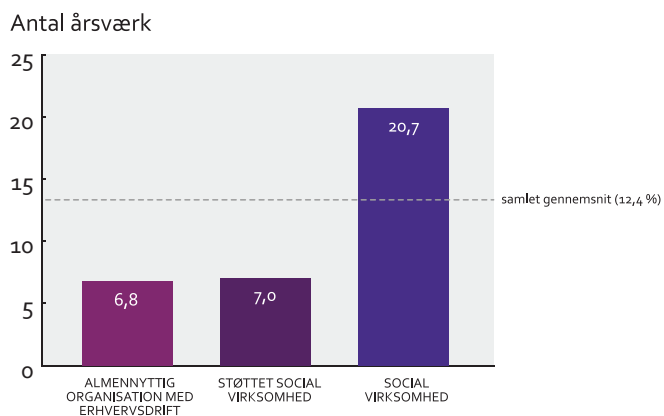
De identificerede socialøkonomiske virksomheder beskæftigede i 2012 tilsammen, hvad der svarer til 3483 fuldtidsansatte (årsværk). Et årsværk svarer til 1924 arbejdstimer pr. år. Et årsværk kan på denne måde dække over fuldtidsansættelse af én person i gennem et helt år eller over op til flere deltidsansættelser eller lignende. Gennemsnitligt har socialøkonomiske virksomheder 12,4 årsværk per virksomhed.

Som det fremgår af figur 7 nedenfor, varierer virksomhedernes gennemsnitlige størrelse på tværs af de forskellige typer af socialøkonomisk virksomhed. "Almennyttig organisation med erhvervsdrift" og "Støttet social virksomhed" beskæftiger gennemsnitligt hvad der svarer til ca. syv årsværk, mens "Social virksomhed" i gennemsnit beskæftiger 20,7 årsværk.

Vægtning

En del af de identificerede socialøkonomiske virksomheder er større velgørende organisationer, hvoraf kun en mindre del af organisationens virke kan karakteriseres som socialøkonomisk. Der er i forbindelse med opgørelsen af antal årsværk blevet foretaget en individuel vægtning på disse organisationer i forhold til hvor stor en andel af den enkelte organisations virke, der er blevet vurderet som værende baseret på forretningsdrift. Det er således kun organisationernes socialøkonomiske aktiviteter, der figurerer i det statistiske data.

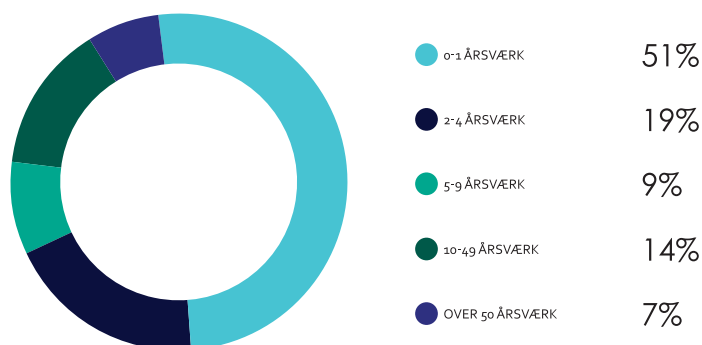
Figur 7: Gennemsnitligt antal årsværk fordelt på type af socialøkonomisk virksomhed (n = 281)

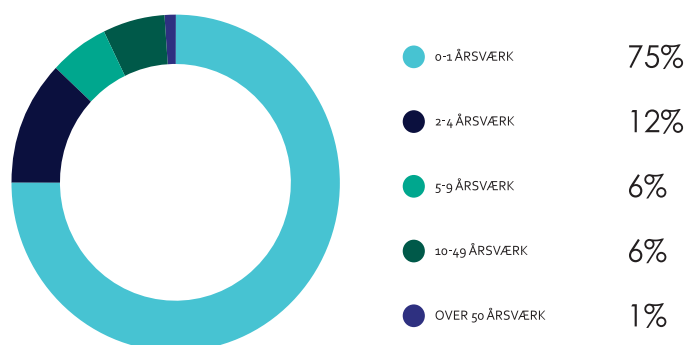
Størstedelen af de identificerede socialøkonomiske virksomheder har få ansatte. Figur 8 viser, at næsten 80 pct. af de socialøkonomiske virksomheder beskæftiger under 10 fuldtidsansatte (årsværk), og derfor kan betegnes som mikrovirksomheder. Den tilsvarende andel for samtlige virksomheder i Danmark er 93 pct. 51 pct. af de socialøkonomiske virksomheder har et samlet antal ansatte svarende til maksimalt et årsværk. Den tilsvarende andel for alle virksomheder er 75 pct. Frivillig arbejdskraft er ikke medregnet i opgørelsen af antallet af ansatte.

Figur 8: Andel socialøkonomiske virksomheder (n = 281) og alle virksomheder (n = 303.369) fordelt på antal årsværk

Socialøkonomiske virksomheder

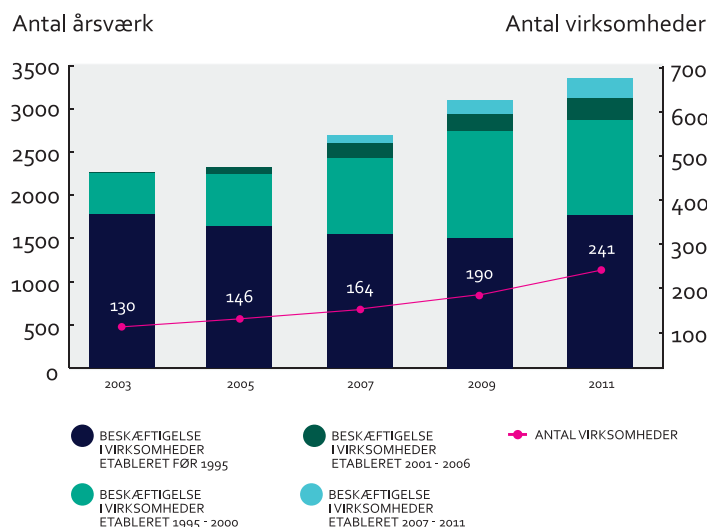
Alle virksomheder i Danmark

Historik for eksisterende socialøkonomiske virksomheder

Figur 9 giver et billede af historikken for eksisterende socialøkonomiske virksomheders beskæftigelse fra 2011 tilbage til 2003. Figuren viser hvor mange af de eksisterende socialøkonomiske virksomheder, der eksisterede i henholdsvis 2011, 2009, 2007, 2005 og 2003, samt hvad virksomhedernes samlede beskæftigelse var i disse år.

Figur 9: Historik for eksisterende socialøkonomiske virksomheders samlede beskæftigelse (årsværk), fordelt på etableringsår (n = 241)

Note: Figuren baserer sig på tidsseriedata fra Danmarks Statistiks generelle firmastatistik, hvor det nyeste tilgængelige data er fra 2011. Opgørelse af virksomheders beskæftigelse baseret på den generelle firmastatistik er ikke direkte sammenlignelig med opgørelser baseret på E-indkomstregisteret, som danner grundlag for notatets opgørelser af socialøkonomiske virksomheders beskæftigelse i 2012. Data fra første halvår 2012 danner grundlag for de øvrige figurer i dette notat.

I 2011 eksisterede 241 af de 292 socialøkonomiske virksomheder kortlægningen har identificeret. Tilsammen beskæftigede disse virksomheder i 2011, hvad der svarer til 3.360 årsværk. I 2003 eksisterede 130 af de identificerede socialøkonomiske virksomheder og disse virksomheder havde samlet en beskæftigelse svarende til 2.263 årsværk.

Det fremgår af figuren, at beskæftigelsen i socialøkonomiske virksomheder etableret før 1995 udgør en betydelig del af den samlede beskæftigelse i de socialøkonomiske virksomheder, og at omfanget af disse virksomheders beskæftigelse har været forholdsvis stabilt fra 2003 til 2011. I takt med at nye virksomheder er kommet til og vokset, er de ældste virksomheders andel af den samlede beskæftigelse i de identificerede virksomheder faldet.

I 2003 beskæftigede virksomheder etableret før 1995, hvad der svarer til 1.775 årsværk, hvilket dengang udgjorde 78 pct. af den samlede beskæftigelse i de 130 eksisterende socialøkonomiske virksomheder. I 2011 udgjorde virksomhedernes samlede beskæftigelse 1.770 årsværk svarende til 53 pct. af den samlede beskæftigelse.

Socialøkonomiske virksomheder etableret mellem 1995 og 2000 beskæftigede 1.097 årsværk i 2011, svarende til ca. 33 pct. af den samlede beskæftigelse, mens virksomheder etableret efter 2006 tegnede sig for de sidste ca. 15 pct.

Branchefordeling

Tabel 1 nedenfor viser de socialøkonomiske virksomheders fordeling på branche. Fire ud af ti socialøkonomiske virksomheder befinder sig inden for branchen "Sundhed og socialvæsen". Samlet beskæftiger virksomhederne i denne branche 60 pct. af

den samlede beskæftigelse i de socialøkonomiske virksomheder. Branchen "Sundhed og socialvæsen" dækker over en række virksomheder med sociale formål, der måske mere retvisende kunne være placeret i en anden branchekategori i henhold til deres konkrete aktiviteter. Eksempelvis vil socialøkonomiske virksomheder registreret som foreninger eller fonde med velgørende formål falde under denne branche upåagtet deres konkrete aktiviteter. Det samme gælder en række cafeer og genbrugsbutikker, der er registreret i henhold til deres sociale arbejde frem for deres forretningsmæssige fokus.

En fjerdedel af virksomhederne og 10 pct. af det samlede antal årsværk befinder sig inden for branchen "Andre serviceydelser". Denne branche dækker også over en række virksomheder registreret som organisationer og foreninger. "Landbrug, fiskeri, transport mv." beskæftiger 9 pct. af det samlede antal ansatte i de socialøkonomiske virksomheder men udgør kun 3 pct. af det samlede antal virksomheder.

Tabel 1: Branchefordeling over socialøkonomiske virksomheder (n = 281)

Branchefordeling	Antal virksomheder	Andel virksomheder	Antal årsværk	Andel af samlede årsværk
"Andre serviceydelser", herunder organisationer og foreninger	70	24,9 %	346	9,9 %
Finansiering, forsikring, ejendoms-handel mv.	9	3,2 %	179	5,1 %
Handel	13	4,6 %	23	0,7 %
Hoteller og restauranter	6	2,1 %	22	0,6 %
Industri	7	2,5 %	40	1,1 %
Information og kommunikation	13	4,6 %	207	5,9 %
Kultur og fritid	8	2,8 %	47	1,4 %
Landbrug, fiskeri, transport mv.	9	3,2 %	320	9,2 %
Sundhed og socialvæsen, herunder foreninger og fonde med sociale og velgørende formål	114	40,6 %	2094	60,1 %
Undervisning	14	5,0 %	191	5,5 %
Vidensservice	18	6,4 %	14	0,4 %
I alt	281	100 %	3483	100 %

Note: Tabellen er baseret på 19-standardgrupperingen fra Danmarks Statistiks Dansk Branchekode 2007 (DB07). I tabellen er visse brancher lagt sammen, da et lavt antal virksomheder har nødvendiggjort diskretionering. Brancher, hvori der ikke er identificeret socialøkonomiske virksomheder, er ikke medtaget i tabellen.

UDVALGET FOR
**socialøkonomiske
virksomheder**
